

Baluwa yanga Yakobo

Ulongoledi wa baluwa yanga Yakobo

Baluwa yanga Yakobo ñembwije na munu uvanchema Yakobo. ñahululika kuva Yakobo ayuno njo anavele nnung'une Yesu wa litumbo limo, na njo anavele nkúlodya wa likuwa litandi lya vanu vankulupîla Yesu. Yakobo ávele yumo wa vakúlodya va lukumbi lutandi lwa vanu vankulupîla Yesu, lukumbi lunatendeke ku Yelusalemu (Matendo sula ya 15:13). Uchocho, m'baluwa ya Vagalatiya sula ya 2:9 Ntume Paolo ànchemile Yakobo kuva, “nkúlodya nkulu” wa likuwa lya vanu vankulupîla Yesu. Vatalamu va Bibiliya vànakulupila kuva, baluwa ya Yakobo ñembwije kabla ukànambihwika mwaka wa 50 kutandikila mmwaka wavelekwejije Yesu Kilisto. Kwa kuva Yakobo ávele nkúlodya wa likuwa lya vakúkulupila va ku Yelusalemu, bahi ñahululika kuva ailembile baluwa aino pachiikala muimanga aneyo.

Sula ya 1:1, yònekana kuva Yakobo áilembile baluwa aino wavalonda “vanu va matawa kumi na mbili, vamwadilikêne pachilambo chammalele,” na aneyo yavele namuna inji ya kuvalonjelela Vayahudi. Bahi vatalamu va Bibiliya vâtenda kuva baluwa aino Yakobo ávalembedile Vakilisto va Chiyahudi vanamwadilikêne nchilambo chammalele. Kwa kuva baluwa aino íkungiwije ilahwikile makuwa lohe la vakúkulupila la pachilambo chammalele, bahi ñsugulikidile mambo lohe la tafauti-tafauti. Yakobo àlanguja ulòngò upwawije kati ya ing'ulupa na matendo. Ing'ulupa ihu ñmbekwonekana mmatendo (sula ya 2:17). Uchocho, Yakobo àduma

kwamba habali ya kuvabagula vanu vanji (sula ya 2:1-4), na kutuhaulila kuva tudichunge dikanya dyetu (sula ya 3:1-12).

Uinjipihwa wa baluwa ya Yakobo

1. Sula ya 1:1, Yakobo àvasalimila vakúsoma vake.
2. Sula ya 1:2-27, Yakobo àvakamya mitima Vakilisto vapililile pavabanihwa.
3. Sula ya 2:1-26, Yakobo àelesa kuva nni lasima kuilanguja ing'ulupa kwa indila ya matendo.
4. Sula ya 3:1-12, Yakobo àelesa namuna malove chilava na dimongo.
5. Sula ya 3:13-4:10, Yakobo àelesa namuna lúnda lwanga Nnungu chiluva tafauti na lúnda lwa pachilambo.
6. Sula ya 4:11-5:6, Yakobo àvaduma vakúkulupila vanalyone.
7. Sula ya 5:7-20, Yakobo àmalilila baluwa yake kwa kuhumya malaijo tafauti-tafauti.

Ntandiliko wa baluwa yanga Yakobo

¹ Baluwa aino ìhaloka kwang'une Yakobo, ntumishi wa Nnungu na wa Nang'olo Yesu Kilisto. Ninnembilangila mwenu na kunsalimilanga, mwenu mmanu mma matawa kumi na mbili la chiyahudi munkulupîla Yesu, mmwadi-likêne pachilambo chammalele.

Kulingwa kwa namuna dyohe

² Mmakukulupila avangu, pamulingwa kwa namuna dyohe, mwenu valanga kuva nni chinu cha kuhangalaja, ³ kwa kuva, mùnimala kuva ing'ulupa yenu pailingwa ìntenda mùève na ipililidi. ⁴ Lekanga ipililidi itende chinu mmitima yenu mpaka kuntululilo, uchinga muhwinge na mutimilike, bila kusikikila chinu chohecho. ⁵ Ikàva munu woheyo mmwenu àpungukiwije na lúnda, annyuwe

Nnungu, nanang'e achiamwing'e. Kwa kuva, Nnungu ànaveng'a namene vanu vammalele kwa ntima helele na wala akávakalipila avala vannyûwa. ⁶ Henga munu woheyo payuwa, àlembelewa ayuwe kwa ing'ulupa bila kuva na lipamba. Kwa kuva, munu avêle na lipamba àvele muchi mawimbi la bahali, lagong'olwa na kuu-luswa na lipungo. ⁷ Munu malinga aneyo, analolele kupwechela chinu chohecho kuhaloka kwanga Nang'olo. ⁸ Kwa kuva, nni munu avêle na makudungilo mavili, na nni munu apindikuka-pindikuka mmambo lake lammalele lalatenda.

⁹ Nkúkulupila mmahuvani àvele na chinu cha kulinow-ela kwa kuva, Nnungu ànintumbyanga. ¹⁰ Na nkúkulupila nkúpata àlembelewa alinowele ing'anya ya kulisulupuha kwake. Kwa kuva, akúpata vàmbevalawala muchi mauwa la mahukutu lakápililila chitukuta cha liduva. ¹¹ Liduva linahimbuka na chitukuta chake chiyumya mahukutu, na mauwa lake lànayanguka na ikatapadi yake yam-malele inawalawala. Uvila njo chivambewalawala akú-pata chalumo na utajili wavo.

¹² Wasa munu ayula apililíla palingwa, kwa kuva, akàshinda palingwa, achiapwechele inudyo ya umi ukee na ntululilo, inudyo aila yavaahidite Nnungu avala van-tâmwa nang'e.

¹³ Munu pautangwa kutenda masambi anahaule kuva, “Ngùutangwa na Nnungu.” Kwa kuva, Nnungu akáu-tangwa na lahakalenge, na wala akámmutanga munu woheyo kutenda masambi. ¹⁴ Henga kila munu ànau-tangwa na kuutiwa kutenda sambu kwa tama dyake mwene. ¹⁵ Anepo aneyo tama ikátandeka, ìveleka sambu, na aneyo sambu ikátandeka ìveleka kuhwa.

¹⁶ Mmakukulupila avangu unintamwanga, munakumbike! ¹⁷ Kila inujo yambone na kila inujo

itimilike ìhaloka muha kwanga Nnungu Atata, aumbîle ming'anji yammalele ivêle kumahunde. Nnungu akábadilika na wala akápindikuka-pindikuka. ¹⁸ Nnungu kwa kutamwa kwake mwene àtupele hwetu maisha lahambi kwa kupitila ujumbe wa lilove lyake lya uhiu uchinga tupate kuva munafasi inandi ching'ati viumbe vyake.

Kupilikana na kutenda

¹⁹ Mmakukulupila avangu unintamwanga namene, nangu ngùlembela mumale chinu achino kuva, kila munu àlembelewa apeyepeye kupilikana, henga anapeyepeye kutangola na kutunuuka. ²⁰ Kwa kuva, itunuuki ya munu ikáhulula kuntenda munu ààve muchi chalembela Nnungu. ²¹ Bahi ing'anya ya anelyo, yahilangila kulehu uhakwa wammalele pamo na vitendo vyammalele vya kuhakalanga. Lipwechelange lilove lya Nnungu kwa kulisulupuha, lilove alila lipandwîje mmitima yenu, li-hulûla kumpohanga.

²² Mweni mmanu, munalilambile mweni mmene kwa kupilikanila chihi lilove lyanga Nnungu bila kutenda chililembela lilove anelyo, henga tènda chililembela. ²³ Kwa kuva, munu apilikanîla chihi lilove bila kutenda chililembela lilove anelyo, àlandana na munu aliloleha nchilolo, ²⁴ pamalila kulilolela nkuuka, upala nkulivalila chavele. ²⁵ Henga munu alolêha saana sheliya itimidîle, îîda na uhulu, na kuhwenaha kukamulana nayo bila kulivalila chapilikene ila àtenda malinga chilihaua anelyo lilove, munu aneyo àmbabalikiwa na Nnungu mmadengo lake.

²⁶ Ikàva munu àlyona kuva nang'e nni munu wa dini, henga akáhulula kuitawala kanya yake, munu aneyo àlilambila chihi mwene na dini yake ikemana. ²⁷ Dini yambone na ikávele na likosa pameho pa Nnungu nni

aino, kuvayangata vanavachiva na anannidi vabanîhwa, pamo na kulichunga wako umwene uchinga chilambo chinakupake lilemba.

2

Itamwi ikávabagula vanu vanji

¹ Mmakukulupila avangu, kwa kuva mùnkulupila Nang'olo wetu Yesu Kilisto avêle na ukulu, bahi mùlembelewa munavabagule vanu vanji. ² Kwa nfano tuhaule uvila, munu yumo àinjidile pamakojano lenu akuno awètè pete ya sahabu na dinguvo dikatapêle, na upopo nkuinjila mmahuvani akuno awètè mahanjala. ³ Na mwenu nkumpwechela chikatapele ayula munu awête dinguvo dikatapêle na kunnyaulila kuva, “Ikala apano pakatapêle,” henga nkunnyaulila ayula mmahuvani kuva, “Wako imila apala,” au “Ikala pahi, pepi na madodo langu.” ⁴ Dachì, chinu anecho chikálanguja kuva mùnabagulana, na kwa kutenda uchocho mùlojwa na mawaso lahakalenge?

⁵ Mmakukulupila avangu unintamwa, pilikananga! Nnungu àvatandwele amahuvani va chilambo achino kuva vakúpata va ing'ulupa, na kuva amapala va Ufalume wavaahidite Nnungu vanu avala vantâmwa. ⁶ Henga mwenu mùvataya dihoni amahuvani. Dachì, vakúpata akee njo vam'banîha mwenu? Dachì, vakúpata akee njo vampelekêja mwenu nnukumbi lwa hukumu? ⁷ Dachì, vakúpata akee njo vantongolêla lahakalenge Nang'olo wenu wambone, Yesu Kilisto?

⁸ Mùtenda chikatapele ikàva mùitimisa sheliya ing'ulu ya Ufalume wa Nnungu ilembwîje Mmalemba Lanaswe ihaûla kuva, “Ntamwe nnyako malinga chiulitamwa umwene.” ⁹ Henga ikàva mùvabagula vanu vanji, bahi mùtenda masambi na Sheliya ìnanhukumu, kwa kuva,

mùniilumula. ¹⁰ Ata kuiva munu àdikamula amuli dyammalele dya Sheliya, nkuileka chihi amuli imo, aneyo ààva na hatiya ya kudilumula amuli dyammalele. ¹¹ Kwa kuva, ayula ahawîle kuva, “Unalale ugoni,” njo uyoyo ahawîle kuva, “Unawalale.” Bahi ikàva wako ukálele ugoni, henga ùniwalala, bahi wako ùilumwile Sheliya ya Nnungu. ¹² Bahi tangola na utende muchi vanu vambekumîwa kwa Sheliya itwîng'a uhulu. ¹³ Kwa kuva, Nnungu nanga pambemikila chididi munu ayula akávavikila chididi vanu vanji. Henga chididi chiishinda hukumu.

Ing'ulupa na matendo

¹⁴ Mmakukulupila avangu, dachi munu àmbepata faida ntwani akàhauila kuva àvele na ing'ulupa, henga akái-languja kupitila vitendo vyambone? Dachi, ing'ulupa ya namuna aneyo ìnahulula kumpoha? ¹⁵ Kwa nfano tuhaule kuva, nkúkulupila nnyako àvele na uhou na àsikikidile chakulya. ¹⁶ Dachi, pàmbekuva na faida ntwani ikàva munu yumo mmwenu ànnyaulila kuva, “Hwena kwa amani, kayote moto na kusiba,” bila kumwing'a vitukutuku vyasikikidile? ¹⁷ Bahi uvila njo chiivele, ing'ulupa weka bila vitendo, ìnihwa mwalehu.

¹⁸ Henga munu ànahulula kuhauila kuva, “Wako ùvele na ing'ulupa na nangu ngùvele na vitendo.” Nangu nìmbennyang'ula kuchidoni, “Ngulanguje ing'ulupa yako bila vitendo, na nangu nguchinikulanguje ing'ulupa yangu kwa vitendo.” ¹⁹ Wako ùnakulupila kuva pàvele Nnungu yumo. Sawa! Henga ata anamindenga na vanang'o vànakulupila uchocho, na vànatetemela kwa kuyopa.

²⁰ Wako uwalivelu! Dachi, wako ùlembela umaihwe kuva ing'ulupa bila vitendo ikemana? ²¹ Anakulwetu Iblahimu ávalangiwiye kuva wambone pameho panga Nnungu kupitila vitendo vyake kwa kunhumya Isaka

mwanawe ààve sadaka muha chitala. ²² Uvenkulola namuna ing'ulupa na vitendo chivikodile madengo pamo. Matendo lake láikamilishije ing'ulupa yake. ²³ Bahi kupitila anelo, nkutimila Malemba Lanaswe làhaua kuva, “Iblahimu ánkulupidile Nnungu, na kwa kutenda uchocho Nnungu nkummalangila kuva wambone pameho pake.”* Na nang'e nkuchemwa nnyanjawake Nnungu. ²⁴ Bahi munu àvalangiwa kuva wambone pameho panga Nnungu kupitila vitendo na akee kupitila ing'ulupa yake.

²⁵ Yávele uchocho ata kwanga Lahabu, mmahe kahaba. Nnungu ámmalangidile kuva wambone pameho pake kupitila vitendo vyake, kwa kuva, ávapwechedile vapelelesi va Isilaeli na kuvatoloha kupitila indila inji.

²⁶ Kwa kuva, mmili bila imumu ùnihwa, uchocho ing'ulupa bila vitendo ìnihwa.

3

Umuhimu wa kuichunga kanya

¹ Mmakukulupila avangu, nnikuwa lyenu munave na vakúhunda vohe, malinga chimumaite kuva, hwetu tuvakuhunda tùmbehukumiwa namene kupunda vanu vanji. ² Hwetu tuvammalele tùnakosela kwa namuna dyohe. Kuikavele utuhulula kudichunga kanya dyetu, tukanikamilika na tukanihulula kulikamulanga tuvene kwa kila namuna. ³ Hwetu tùvika chinu chijoko nkanya mwa falasi kuvatenda vatupilikane, na tùnahulula kuvalodya pachinu pohepo patulembela. ⁴ Lola nfano wa meli. Ikánava ing'ulungwa na ìgong'olwa na lipungo likulungwa, henga ìnahulula kulojwa na nshukani n'joko, na kuhwena pachinu pohepo pálembèlà nkúlodya ihwene.

---

* 2:23 Ntandiliko 15:6

⁵ Uchocho, kanya nainang'o, ikànavá imbande chihi in-yoko ya mmili, henga inatumika kulonjelela mambo makulu namene.

Lola nfano wa moto n'joko chuuhulula kupija nnyitu nkulungwa. ⁶ Uchocho, kanya ìvele muchi moto, yòmbele lahakalenge la kila namuna na ìvele na dimongo dya kuyanajaja lahakalenge mummili wammalele. Kanya ìtumbuluha moto wa lahakalenge mmaisha letu lammalele, na kanya yene, ìtumbuluhwa moto na dimongo dya Jihannamu. ⁷ Vanu vànahulula kusalanga anyama va kila aina, anyama va kunnyitu na vyuni na anyama vakwáva na ahomba, ⁸ henga nanga munu ahulûla kuichunga kanya. Kanya ìvele na lahakalenge na ikáchungika, yòmbele sumu iwalâla. ⁹ Kwa kanya tùnnombolela Nang'olo Atata wetu, na kwa kanya uyoyo tùvalani vanu vaumbwîje kwa nfano wa Nnungu. ¹⁰ Kanya uyoyo imo lâhuma malove la balaka na la laana. Mmakukulupila avangu, ikálembelwa ìive uchocho! ¹¹ Dachì, ìnahululika chimbwimbwi chimo kuhumya medi ladi dimîla na medi lalalâma? ¹² Mmakukulupila avangu, dachì nnandi wa tini ùnahulula kupa seituni, au nsabibu kupa vihepo vya tini? Na chimbwimbwi chimo nanga pachihulula kuhumya medi lalalâma na medi ladi dimîla.

Lúnda luhalôka kulihunde

¹³ Alida mmwenu avêle na lúnda na ding'ano? Bahi avilanguje anevyo kupitila maisha lake lambone, kwa vitendo vyake vyambone vitêndwa kwa kulisulupuha kupapatana na lúnda anelwo. ¹⁴ Henga ikáva mitima yenu yòmbele wiu m'baya na fitina, bahi munaupihe uhiu kwa kulilombolela na kulambila. ¹⁵ Lúnda anelwo lukáhaloka kulihunde, na akee lwachinnungu, ila lùhaloka apano pachilambo, na nni lwachinan'ndenga. ¹⁶ Kwa kuva, pachinu pohepo pavêle na wiu na fitina, bahi pachinu anepo

pàvele timbwili na kila namuna ya lahakalenge. ¹⁷ Henga lúnda luhalôka kulihunde, kwansa lukee na lilemba lya lúnda lunji. Uchocho, lùvele na amani na lùnalisulupuha na lùnavajali vanu vanji na lwòmbele chididi na lùpa vihepo vya vitendo vyambone, na nanga palubagula wala kulilambilila. ¹⁸ Vapatanisi vâpanda imbeyu ya amani, na vâtendiha haki itendeke.

4

Kuvika chinemba na chilambo kùtendiha matahukano

¹ Chamani chintênda mwenu mutahukane na kupwatana? Dachi, dikee ditama dyenu dilumbâna nkati mwenu? ² Mwenu mùnang'unukila namene vitukutuku, na kwa kuva mukávipata, bahi mùùva tayali ata kuwalala. Mùnatawama namene kupata vitukutuku, henga mukávipata, bahi ing'anya ya anelyo, mùnatahukana na kupwatana. Mukápata kwa kuva nanga pamunnyuwa Nnungu. ³ Pamuyuwa, nanga pamupwechela, kwa kuva mùyuwa kwa makudungilo lahakalenge. Mwenu mùyuwa vitukutuku anevyo uchinga muvitumile kwa laha dyenu. ⁴ Mwenu nni mmanu mukákulupika kwanga Nnungu, muchi chivava vanu valâla ugoni! Dachi, mwenu mukámaite kuva, kuvika chinemba na chilambo nni kuva mmongo wa Nnungu? Munu woheyo atandôla kuvika chinemba na chilambo, aneyo ààva mmongo wa Nnungu. ⁵ Munatende kuva Malemba Lanaswe látangola chihi bule, palahaula kuva, "Umumu Wanaswe wammikile Nnungu nkati mwetu àtwonela wiu nkulungwa." ⁶ Henga Nnungu àtwing'a inema ing'ulungwa. Malinga Malemba Lanaswe chilahaula kuva, "Nnungu ànavatahuka vanu avala val-itûpya, henga àveng'a inema vanu avala valisulupûsa."*

---

* 4:6 Milili 3:34

⁷ Bahi mpilikane Nnungu. Muntahuke Ibilisi, nanang'e achiyantukutange. ⁸ Nnyengelekelange Nnungu nanang'e achiannyengelekele mwenu. Hahulanga makono lenu, mwenu mmakutenda masambi, na ihahulange mitima yenu mwenu mmanu muvêle na makudungilo mavili! ⁹ Mùùve na lihindambi, mulikutangile na kukuta ing'anya ya masambi lenu. Kuhangalala kwenu kupindikulanywe kuva kukuta, na ihangaladi yenu ìve lihindambi. ¹⁰ Lisulupusange muyo mwa Nang'olo Nnungu, nanang'e achiantumbyange.

¹¹ Mmakukulupila avangu, muleke kwambana. Munu woheyo antangolêla lahakalenge nkúkulupila nnyake au kunnyukumu, munu aneyo àitangolela lahakalenge Sheliya ya Nnungu na kuihukumu. Ukàihukumu Sheliya, wako ukee umunu wa kuipilikana Sheliya, henga ùlitenda kuva nkúhukumu Sheliya. ¹² Nnungu weka njo aivîka Sheliya na njo nkúhukumu. Nang'e weka njo ahulûla kupoha na kuwalala. Dachi, wako nnani mpaka unnyukumu munu yunji?

Muleke kulyona

¹³ Bahi pilikanila mwenu mmanu muhaûla kuva, “Nelo au nundu tùmbehwena muimanga fulani, tùmbeikala aneko chaka chimo, tùmbechuusa na kupata faida.”

¹⁴ Mwenu nanga pamumaite umi wenu chumbekuva nundu! Kwa kuva, mwenu mùvele muchi litambwe lihumîla chihi kwa chipindi chijoko na kuuka. ¹⁵ Mwenu mùlebelewa mutangole kuva, “Nang'olo Nnungu akàtamwa tuchitulame na tuchitutende achino au achila.” ¹⁶ Henga hambu mwenu mùnalitapa mmambo àlalá lamulona kuva nni lakulisingila, na kulitapa kwa namuna aneyo nni kubaya.

¹⁷ Bahi munu akánachitende chinu chambone chamaite kuva àlebelewa achitende, munu aneyo àtenda sambu.

5

Yakobo àvaduma vakúpata

¹ Mwenu mmakupata, ngupilikanile! Kutanga na kulikutangila ing'anya ya kulaga kwenu kumwidíla. ²⁻³ Mwenu mùlilundikidile akiba ya dimali mmaduva alano la kuntululilo! Mali dyenu ònikandika, na dinguvo dyenu òliwije na vakoko. Sahabu na dihela dyenu òvele na kutu. Kutu aneyo òmbensitaki mwenu na òmbekulya miili yenu muchi moto. ⁴ Lola, mwenu nanga pamuvalipile vanu vachikòla madengo mmawelu lenu na mishahala yavo ònansitaki. Na Nang'olo wa Majeshi la Kulihunde ànipilikana kukuta kwavo. ⁵ Mùikele pachilambo kwa kulihangalaja, na kwa kupoka. Mùnilynetya tayali kwajili ya liduva lya kusinjwa. ⁶ Mwenu mùnivahukumu na kuvawalala avala vakávele na likosa, navanang'o nanga pavanahulwile kuntahukanga!

Kupililila na Kuyuwa

⁷ Bahi mmakukulupila avangu, mùlebelewa mùùve na ipililidi mpaka Nang'olo Yesu pambeida. Lola namuna nkúlima chalolela welu wake uhumye mafuno la mana. Nang'e ààva na ipililidi mpaka ulongo utonyelwe imbula inandi na ya ntululilo. ⁸ Na mwenu uchocho, mùlebelewa mùùve na ipililidi na muhwinge, kwa kuva, Nang'olo Yesu àvele pepi kuuya.

⁹ Mmakukulupila avangu, muleke kuhinginikilana, uyopa mùnahukumwiwa. Lola, nkúhukumu akávele kulehu na kukamola. ¹⁰ Mmakukulupila avangu, vakumbukilange manabii vanatangwele machedo kwa mamulaka langa Nang'olo. Muvalande vanang'o chivanapililidile pavachitendewa lahakalenge. ¹¹ Hwetu tùvavalangila vanu anevo kuva vànibalikiwa, kwa kuva vánípililila. Mwenu mùnipilikana habali dya kupililila kwanga Ayubu, lola

namuna Nang'olo chanantendedile Ayubu kuntululilo. Kwa kuva, Nang'olo àumbele chididi na uwambone.

¹² Pamo na anelo lammalele, mmakukulupila avangu, munaapile kwa kutambulanga kulihunde au pachilambo au chinu chohecho. Mwenu mukàhaua “Elo,” muhiu ìive chihi elo, na mukàhaua “Nanga,” muhiu ìive chihi nanga, uchinga munahukumiwe na Nnungu.

¹³ Ikàva pàvele munu woheyo mmwenu abanîka, bahi àlembelewa annyuwe Nnungu. Na ikàva pàvele munu woheyo mmwenu ahangalâla, bahi àlembelewa aimbe dihimu dya kunnombolela Nnungu. ¹⁴ Na ikàva pàvele n'gonjo woheyo mmwenu, bahi àlembelewa avacheme vasele va vanu vankulupîla Yesu vannyuwile na kumpaka mahuta kwa mamulaka langa Nang'olo. ¹⁵ Vakàyuwa kwa ing'ulupa, aneyo n'gonjo achialamywe, na Nang'olo achiammuihije umi wake. Na ikàva àtendile sambi, achi-asamehewe sambi dyake. ¹⁶ Bahi litangolange masambi lenu mmene kwa mmene na kuyuwilani uchinga mu-pate kulamywa. Kuyuwa kwa namene kwa munu wambone pameho panga Nnungu kùvele na dimongo na kùnafala namene. ¹⁷ Eliya ávele munu muchi hwetu. Ániyuwa namene imbula inatonye, na imbula nanga painatonyile nchilambo chavo kwa vyaka vitatu na myedi sita. ¹⁸ Bahi nkuyuwa kavila, imbula nkutonya, na chil-ambo nkumeja vilyo.

¹⁹ Mmakukulupila avangu, munu yumo mmwenu akàhochela kwa kuhapukana na uhiu, na munu yunji nkummuiha, ²⁰ mumale kuva, munu ammuîha munu aneyo kuhaloka muindila ya kuhochela, àmbempoha munu aneyo kuhaloka mukuhwa, na sambi dyake dyohe dya aneyo auîhwa òimbesamehewa.

LILAILANO LYAHAMBI LYA NNUNGU KWA VANU
VAMMALELE

Portions of the Holy Bible in the Makonde language of Mozambique
and Tanzania

Porções da Bíblia Sagrada no idioma Makonde de Moçambique

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Makonde

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Pioneer Bible Translators

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Makonde

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 28 May 2022

e50d2b9d-5016-5132-9a8e-701dc953e2af